

*in huet.*

ILMI HALLSTEN

KATSAUS NAISASIALIIKKEEN  
VIIMEAIKAISIIN VAIHEISIIN

ERIPAINOS KANSANVALISTUSSEURAN  
KALENTERISTA 1931

Kustannusosakeyhtiö Otavan  
kirjapaino, Helsingissä, 1930

## Katsaus naisasialiikkeen viimeaikaisiin vaiheisiin.

*Kansainvälisen Naisliiton VIII:n yleiskokouksen kuvastamina.*

Suomattavan aikaisin ovat valveutuneet naiset uumoneet kansainvälisen yhteistyön merkityksen ja siitä kehittyvät kulttuuriarvot. Yhteistoiminta, jonka kautta aluksi tavoitettiin voimakkaampaa otetta naisten aseman parantamiseksi valloittamalla heille oikeutta henkisten voimiensa kehittämiseen ja kykyjensä vapaaseen käyttöön yhteisyyden palveluksessa, on sittemmin johtanut uusienkin päämäärien asettamiseen.

Kansainvälinen Naisliitto, joka jo vuonna 1888 perustettiin Washingtonissa, onkin näiden tehtävien varassa kasvamistaan kasvanut. Niinpä se tätä nykyä käsittää kansallisia naisyhtymiä viidettäkymmenessä eri maassa, ja par'aikaa muutamat valmistuvat siihen liittymään. Samalla kuin se täten on vallannut koko maapallon omaten jäsenyhdistyksiä kaikissa maanosissa, on sen ohjelmakin, t. s. ne inhimillisen elämän alat, joita se on yhdistänyt toimintapiiriinsä, vuosien kuluessa laajentunut silmällä pitäen naisten ripeästi kasvanutta oasnottoa julkiseen elämään. Nämä molemmat seikat: sen laajuus maantieteellisessä suhteessa ja sen runsaus ohjelmallisessa ovat samalla sen vahvuus ja heikkous.

Sekä eri sivistys- ja kehitystasolla olevien kansallisliittojen toiminnan yhdistäminen että tavattoman laajan ohjelman hallitseminen tuottavat tietysti vaikeuksia ja ovat syynä siihen, että jonkinmoinen pintapuolisuus asiain käsittelyssä ei ole vältettävissä.

Ei kuitenkaan ole väheksyttävä sitä merkitystä, mikä liitolla ja sen tähän asti joka viides vuosi toistuvilla yleiskokouksilla on. Kokooohan se naisia maailman kaikilta äärieltä samoja asioita pohtimaan ja selvittelemään. Vaikutteet, mitkä vähemmän kehittyneet kulttuurit täten saavat pitemmälle päässeiltä, ovat tietysti äärettömän tärkeät, jos asianomaiset ymmärtävät soveltaa sitä uutta, minkä saavat ulkoapäin, oman kansansa elämänoloihin kehittäen sitä sen luonteenomaisia piirteitä vastaavaksi.

Yhteistyön painopiste on minusta nähden kuitenkin siirtymässä toiselle alalle. Kansainvälisyys, sen vaatimukset, sen avaamat näköalat, siitä johtuva suhteiden kehitys tuntuvat käyvän maailmanliittojen kokouksissa entistä tärkeämmiksi. Joutuvathan eri maiden naiset täten sisarilliseen yhteistyöhön, oppivat toisiansa tuntemaan saaden harrastusta etäistenkin kansojen elämänoloihin. Kansainvälinen yhteisymmärrys laajenee. »Arvaa oma tilasi, anna arvo toisellekin.»

Tähän tulee lisäksi, että Kansainvälinen Naisliitto viime aikoina on koettanut päästä läheiseen yhteyteen muidenkin naisten maailmanliittojen kanssa. Siinä suhteessa oli Wienin kongressi luullakseni huippusaavutus. Niinpä Naisten Äänioikeus- ja Kansalaistoiminnan Maailmanliitto oli lähettänyt kolme edustajaa puheenjohtajansa johtamina. — Että Kansainliiton sihteeristöstä oli kolme edustajaa ja Kansainvälisellä Työtoimistolla yksi, on omaa kategoriaa oleva tosiasia. — Edustajia oli sitäpaitsi lähettänyt kuusitoista eri maailmanjärjestöä, n. k. Akateemisten Naisten Kansainvälinen

Liitto, Nuorten Naisten Kristillisten Yhdistysten Maailmanliitto, Punaisen Ristin Yhdistysten Liitto, Kansainvälinen Sairaanhoidajatarliitto, tärkeimmät mainitakseni.

\*                      \*

\*

On luonnollista, että se maa ja kaupunki, joka muodostaa kehyksen Kansainvälisen Naisliiton kokoukselle, luo oman heijastuksensa siihen. Liiton VIII yleiskokous 1930 pidettiin Wienissä, jonne kokoonnuttiin kahdeksi viikoksi toukokuun loppu- ja kesäkuun alkuvaiheissa. Kaunis kaupunki suorastaan kylpi keväisessä vehreydessään ja etelän kukkasrunsaudessa. Taidetta, menneiden loistokausien muistomerkkejä, oli joka askelella. Kongressin kokoontumispaikka oli osa Hofburgia, entistä keisarinlinnaa, joka loistosaleineen ja taideaarteineen ilahutti vieraiden mieliä, ja kaikkialla, missä he ulkivat, he näkivät wienitärten rakastettavuuden ja huolenpidon ilmauksia.

Tämä viimeainittu seikka on sitä enemmän merkille pantava, kun Itävallan yleinen tila on suorastaan huolestuttava. Sodasta johtunut alueen jyrkkä supistus saa aikaan, että suurta pääkaupunkia ei vastaa tarpeeksi laaja maa, jonka produktiivinen työ takaisi valtiolle siedettävät olemassaolon mahdollisuudet. Raja — tulliraja — aina parin tunnin päässä pääkaupungista vaikeuttaa kaupan kehitystä sekä yritteliäisyyttä.

Kongressin toimeenpanevat naiset eivät keskusteluisaan viitanneetkaan näihin maan elämässä esiintyviin vaikeuksiin, mutta vieraat joutuivat kutsuissa yhteyteen muiden wieniläisten kanssa, jotka eivät salanneet, missä tukalassa asemassa Itävalta on, ja sanomalehdissä näki räikeitä kuvauksia eri aloilla vallitsevasta pulatilanteesta. Vieraiden myötätunto suuresti kärsinyttä, mutta onnettomuudessaankin uljasta ja ryhdikästä kansaa kohtaan olikin ilmeinen.

Tämä kaupunki ja kansa olivat taustana niille kahdeksaasataa tavoitteleville vierasjoukoille, jotka olivat kirjoittautuneet kongressin osanottajiksi. Näistä kuudettasataa oli edustajina 42 maasta — kaukaisistakin, merentakaisista valtakunnista. Kansainvälisen Naisliiton johtokunta ja kansainvälisten komiteain puheenjohtajat olivat melko täysilukuisina läsnä.

Vieraille oli koetettu järjestää olo Wienissä niin kiintoisaksi kuin suinkin. Kaupungin lukuisat museot, merkittävät historialliset rakennukset keisarinna Maria Teresian loistoa ajoilta ja kauempaakin olivat tietysti nähtävyyksiä, joihin oli varattu tilaisuus niiden päästä, jotka eivät olleet tiukasti sidottuja kongressin työhön. Erikoista mainitsemista ansaitsee Schönbrunnin linna harvinaisine kokoelmineen. Lisäksi oli järjestetty tilaisuus ottaa osaa pitempiinkin retkiin Wienin luonnonihanaan ympäristöön, ja yhteiskunnallisia asioita harrastaville oli varattu pääsy kouluihin, sosialisiin laitoksiin, tehtaisiin y. m.

Itävallan hallituskin osoitti kongressille erikoista huomaavaisuutta järjestämällä, samoin kuin kaupungin ylin johto, tee- ja illalliskutsuja, muun muassa loistavassa raatihuoneessa, jonka upeat, runsaskoristeiset salit eivät voineet olla herättämättä vieraiden ihastusta.

Ennen yleiskokouksen varsinaista alkua piti Liiton hallitus valmistavia istuntojaan, ja samoin kokoontuivat kansainväliset komiteat kukin erikseen.

Kansainvälinen Naisliitto toimii suuressa määrin kansainvälisten komiteojensa varassa ylläpitäen niiden kautta yhteyttä eri maiden kanssa, niissä kun on yksi edustaja kustakin liittoutuneesta maasta. Nämä komiteat ovat: raha-asiaain-, sanomalehdistö-, naisten oikeudellisen aseman, naisten äänioikeus- ja kansalaistoininnan, siveellisyys-, kansanterveys-, kasvatus-, siirtolaisuus-, lastensuojelu-, rauhanasian ja naisammattikomiteat sekä taiteen, kirjallisuuden ja elokuvatoiminnan

alikomiteat, jotka viimeainitut yleiskokouksessa hyväksyttiin varsinaisiksi nekin. Kaikki nämä komiteat antoivat Wienissä, kuten ennenkin, kertomuksen toiminnastaan ja asettivat yleiskokouksen ratkaistaviksi ehdotuksiaan.

Naisten oikeudellista asemaa käsittelevä komitea oli viime vuosina etupäässä pitänyt silmällä naimisissa olevan naisen kansalaisuutta. Tähän olivat erikoisesti vaikuttaneet sodan aikana esiintyneet räikeät epäkohdat sekä se seikka, että Haagissa keväällä pidettiin kansainvälisen yksityisoikeuden kodiferauskonferenssi, jonka toivottiin uudistusta puoltavan. Asia on kuitenkin vielä auki.

Siveellisyyskomitea oli ollut läheisessä yhteydessä sen Kansainliiton valiokunnan kanssa, joka työskentelee naiskaupan hävittämiseksi. Ne tiedot, mitkä Kansainvälisen Naisliiton kansallisliitot jokavuotisissa kertomuksissaan kukin omasta maastaan ovat tuoneet esille, ovat muodostaneet runsaan aineiston, joka on voinut valaista kysymyksiä, sellaisia kuin naiskaupan vastustamista, tyttöjen suojelusikää, siveettömyyslaitosten sulkeamista, naispoliisikunnan asettamista, nuorisotuomioistuinten jäsenyyttä y. m.

Naisten ammattikomitea oli antanut tärkeän kertomuksen, joka sisälsi vastaukset sen eri maihin lähettämään kysymyskaavakkeeseen. Vastauksista kävi ilmi, että naisten ansio- ja ylenemismahdollisuudet melkein kaikkialla ovat huonommat kuin miesten. Toinen kiertokysely oli kosketellut naimisissa olevain naisten oloja ammattialalla, ja vastauksista ilmeni, että useissa maissa tuntuu olevan vallalla pyrkimys pidättää heitä erinäisiltä toimialoilta, etupäässä valtion viroista.

Mitä tulee työläisnaisten suojelulainsäädäntöön, jota komiteassa oli hyvin perusteellisesti pohdittu, päätti yleiskokous komitean esityksestä, että Kansainvälinen Naisliitto ei ota kantaa työläisnaisia koskevan lain-



säädännön alalla sitä ennen asettumatta yhteyteen nais-työläisten y. m. s. järjestöjen kanssa.

Kysymys minimipalkoista oli myöskin tässä komiteassa ollut esillä, ja oli se päättänyt kehoittaa kansallisliittoja tutkimaan tätä asiaa sekä kansalliselta että kansainväliseltä kannalta.

Siirtolaisuuskomitea oli tällä kertaa erikoisesti työskennellyt valtiokansalaisuutta vailla olevien suoje-luksi ja heidän asiansa järjestämiseksi. Se ehdottaa edelleen, että eri maiden hallituksia pyydettäisiin toimi-maan sen hyväksi, että saataisiin aikaan »kansainvälinen vakuutus siirtolaisnaisille», jotta nämä sairauden, työttö-myyden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden sattuessa olisivat suojatut.

Yleiskokouksessa uudistettiin eräässä aikaisemmassa päätöslauselmassa esitetty pyyntö, että kansallisliitot tekisivät voitavansa kannattaakseen niiden sivistyneiden naisten pyrkimyksiä, jotka tahtovat ansaita toimeen-tulonsa ulkomailla. Samoin pyydettiin kansallisliittoja uudestaan kääntymään hallituksiensa puoleen koros-taen sen seikan merkitystä, että lähetystöjen ja konsu-laattien virkoihin tulisi naisiakin.

Kansainvälisellä Naisliitolla on ripeästi toimiva rauhankomitea, joka usein kääntyy esityksillään suoraan Kansainliiton puoleen taikka kehoittaa kansallisliittoja omien hallituksiensa kautta vaikuttamaan jonkun eri asian menoon.

Komitea suositteli jokavuotisen rauhanpäivän viettä-mistä. Vielä että kansallisliitot syventyisivät Kansain-liiton ja Kansainvälisen Työtoimiston ehdottamiin kansainvälisiin sopimuksiin ja saisivat omat hallituk-sensa ne ratifioimaan ja toteuttamaan. Kongressissa Kansainvälinen Naisliitto otti tehtäväkseen kansallis-liittojen kautta levittää tietoja Kansainliiton Henkisen yhteistyön jaoston toiminnasta yleistä mielipidettä sen hyväksi tehostaen. Yhteistyössä niitten kansain-



välisten järjestöjen kanssa, jotka toimivat nuorison hyväksi Parisin Henkisen yhteistyön instituutin alaisina liitto tahtoo edistää lasten kasvatusta kansainväliseen yhteisymmärrykseen.

Kansanterveyskomitea on luonut huomionsa niihin surkeihin epäkohtiin, joiden alaisiksi merimiehet satama-kaupungeissa joutuvat, ja pyytää kansallisliittoja toimimaan parempien yhteiskunnallisten ja terveydellisten olojen aikaansaamiseksi niissä.

Lisäksi kansallisliittoja kehoitettiin ryhtymään toimeen jokavuotisten lasten terveys- ja leikkipäivien vieton aikaansaamiseksi, sellaisten, joita presidentti Hooverin toimesta Amerikan Yhdysvaltain kongressi on päättänyt toimeenpantaviksi.

Kasvatuskomitea on viisivuotiskauden aikana n. m. harrastanut erikoisesti ansiotyössä olevan nuorison kehittämistä lausuen toivomuksen, että kaikissa maissa saataisiin aikaan jatkokouluja ja -luokkia, eritoten kotitalous- ja maataloustyössä oleville nuorille.

Liiton elokuvakomitea, joka nyttemmin, kuten mainittiin, on tullut itsenäiseksi, tekee työtä elokuvien tason kohottamiseksi kannattaen Kansainvälisen elokuva-kongressin äsken päättämiä toimenpiteitä. Edelleen se koettaa edistää opetusfilmien tullivapaiksi saattamista sekä näiden filmien vaihdon helpottamista. Parempi filmienvalinta sekä tulenarkojen filmien käytön poistaminen ovat myös sen harrastuksen esineinä. Sama komitea ottaa vastaisuudessa radioprobleemitkin työohjelmaansa.

Olen verraten laajalti selostanut Kansainvälisen Naisliiton komiteain työtä ja toiminnan aiheita, koska ne monipuolisuudessaan kuvastavat niitä kysymyksiä, jotka askarruttavat Liittoon kuuluvia kansallisliittoja ja siten lähentävät niihin niiden moneen miljoonaan nousevia jäseniä.

Viime vuosina on työskennellyt Kansainvälisen

Naisliiton ja Naisten Äänioikeus- ja Kansalaistoiminnan Maailmanliiton yhteinen komitea päämääränään läheinen yhteys näitten molempien samoilla aloilla toimivien liittojen kesken. Tämä olisi sitä tärkeämpää, kun erittäin pienissä maissa tunnetaan hankalana epäkohtana kuuluminen useampaan samansuuntaiseen kansainväliseen järjestöön, se kun ilman vastaavaa hyötyä tuottaa kaksinkertaista työtä ja kaksinkertaisia menoja. Mainittu komitea oli lopultakin päätenyt ehdotukseen, että tämä yhteistyö rajoittuisi verraten vähiin. Molempien liittojen pysyväiset komiteat, joiden toimiala on sama, olisi saatava yhteistyöhön: a) yhteisiä kysymyskaavakeita julkaisemalla, b) järjestämällä määrättyjä kysymyksiä käsitteleviä konferensseja. Edelleen tulisi toisen järjestön johtokunnan, jos suinkin mahdollista, pitää omia johtokunnan istuntojaan samaan aikaan ja samalla paikkakunnalla, milloin ja missä toisen järjestön yleiskokous pidetään, ja sellaisissa tapauksissa olisi yleiskokousta pitävän järjestön julkisiin kokouksiinsa, jotka käsittelevät molempia järjestöjä koskevia kysymyksiä, pyydettyä tätä asettamaan puhujia käytettäväksi. Liiton kokous hyväksyi nämä ehdotukset voimaan tuleviksi. — Jo ennen on molempien maailmanliittojen kesken olemassa se sopimus, että niillä on kolme äänioikeutettua edustajaa toistensa yleiskokouksissa.

Itävallan Naisten Kansallisliitto oli ehdottanut, että pyydetäisiin Kansainliittoa perustamaan Kansainvälinen instituutti elintarvetutkimuksia varten. Tämä tärkeä ehdotus, jota kannatettiin Suomen Naisten Kansallisliiton puolelta, sai yleiskokouksen yksimielisen hyväksymisen.

Wienin kongressin yhteydessä oli suurenmoinen Kansainvälinen maalaisnaisten liiton kokous, jossa meidän Marttaliittomme, sekä ruotsalainen että suomalainen, olivat edustettuina. Erinomaisen suurella asian-  
tuntemuksella ja harrastuksella pohdittiin tässä kysy-

myksiä maataviljelevän väestön perheenemäntien ja naisten oloista ja työstä, huomautettiin epäkohdista ja suunniteltiin laajakantoisia uudistuksia.

\*        \*

\*

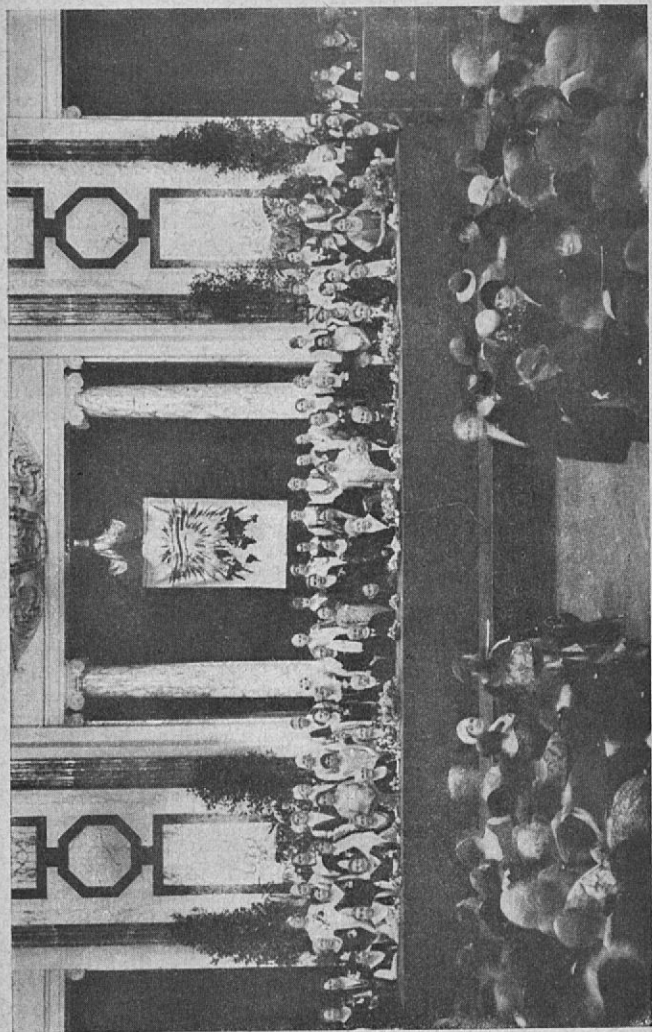
Edellä esittämästäni selviää, että Kansainvälisen naisliiton toiminnassa viime aikoina ovat etualalle astuneet ne kysymykset, jotka ovat ratkaistavissa ainoastaan kansainvälisen toiminnan kautta. Niiden luku onkin hyvin suuri, kietoutuvathan eri maiden ja kansojen elämänolot toisiinsa tavalla, josta ei ennen ole ollut aavistustakaan. Edelleen huomaa lukija, että liiton yhteistyö Kansainliiton kanssa on sangen monipuolinen. Kansainväliselle Naisliitolle oli Kansainliiton synty mitä tärkein tapaus. Sehän on virallisesti, valtioiden tunnustamana ja ylläpitämänä, ottanut ohjelmaansa pyrkimyksen samoihin päämääriin, kuin mihin naisten järjestöt vaatimattomalla vapaaehtoisella työllään vuosikymmeniä olivat tähdänneet. Kun Kansainliiton jaostojen ohjelmassa on suuri määrä yhteisiä asioita, ovat naisjärjestöt alusta alkaen mitä suurimmalla mielenkiinnolla seuranneet Kansainliiton työtä, asettuen sen yhteyteen, tehden sille ehdotuksia, ja esiintymisensä pontevuudella saaneet aikaan erinäisiä päätöksiä naisten hyväksi. Niinpä se seikka, että Kansainliiton sihteeristön virat ainakin peruskirjan sanamuodon mukaan ovat avoimia naisille yhtähyvin kuin miehillekin, varmaankin on osaltaan naisjärjestöjen osoittaman harrastuksen seurauksia.

Monella tavalla esiintyikin Wienin kongressissa tämä läheinen suhde Kansainliittoon. Juhlallisissa avajaisissa sen edustaja korosti molempien välistä hyvää yhteistyötä, ja useassa komiteassa oli Kansainliiton sihteeristön jäsen läsnä vastaten kysymyksiin ja tehden ehdotuk-

sia tämän yhteistoiminnan tehostamiseksi. Niinpä K. Naisliiton taidekomitea sai tehtäväkseen erikoisesti herättää, kukin jäsen omassa maassaan, harrastusta kansantaiteeseen, joka asia nyttemmin on vireillä Kansainliiton Henkisen yhteistyön osastossa. Edelleen sanomalehti- sekä kirjallisuuskomiteain jäseniä kehoitettiin tekemään propagandaa henkisen yhteistyön hyväksi, ja elokuvakomitea sai arvokkaita viitteitä toiminnalleen.

On yleisenä ilmiönä havaittu, että se maa ja kaupunki, jossa Kansainvälisen Naisliiton kokoukset ovat olleet, on tämän jälkeen saanut kokea erikoista nousua aatteen toiminta-alalla ja suurempaa harrastusta yleisön puolelta. Kongresseissa onkin sentähden pyritty kääntymään laajojen piirien puoleen tavallisesti iltakokouksia toimeenpanemalla.

Ensimmäinen iltakokous Wienissä oli tervetuliais-iltama, jolloin Hofburgin upea juhlasali tuskin saattoi ottaa vastaan kaikki sinne pyrkijät. Itävallan Naisten Kansallisliiton puheenjohtaja rouva Hertha Sprung lausui saksaksi, ranskaksi ja englanniksi eri maiden edustajat tervetulleiksi. Tämän jälkeen oli juhlayleisöllä suuri elämys, kun rouva Marianne Hainisch, Itävallan naisliikkeen perustaja, huolimatta 91 ikävuodestaan nousi puhumaan yleisölle. Hänen sydämen pohjasta käyneet, rauhaan kehoittavat sanansa saivat mitä lämpimimmän vastaanoton, niin että suosion osoitukset eivät olleet loppua. Tilaisuudessa puhuivat myöskin Itävallan liittokansleri Kansainvälisen Naisliiton kansoja yhdistävästä merkityksestä ja hänen jälkeensä ministeri tohtori Hainisch, entinen liittopresidentti, molemmat saaden juhlavieraissa aikaan vakaumuksen, että Itävallassa syvästi ymmärretään niitä päämääriä, mihin naisliike tähtää, ja suhtaudutaan kiitollisuudella siihen, mitä naisten uuras toiminta heidän omassa maassaan



Tervetulijaisjuhla Wienissä 1930. Lavalla K. N. Liiton hallitus ja kunniavieraat; taustalla Liiton lippu.

on saanut aikaan. Kansainvälisen Naisliiton puheenjohtaja lady Aberdeen puhui tämän jälkeen Liiton kehityksestä ja hänen jälkeensä oli sananvuoro vielä useilla puhujilla. Lopuksi toivat eri maiden edustajat kukin omalla kielellään muutamain sanoin esille kiitoksensa ja tervehdyksensä.

Varsinaisia iltakokouksia suurelle yleisölle pidettiin kaksi: nuorisokokous ja rauhankokous. Edellisen aiheena oli naisliike ja nuoriso. Puhetta johti saksalainen tohtori Alice Salomon ja puhujana olivat ranskatar, jugoslavia-lainen, saksalainen, ja nuorten puolesta wieniläinen abiturientti. Antoisa ilta ääriään myöten täydessä salissa loppui Naisten Äänioikeusliiton puheenjohtajan rouva Corbett Ashbyn nuorisoa kohtaan lämpimään puheeseen.

Toisen suuren iltakokouksen aiheena oli kysymys naisen suhtautumisesta kansainväliseen yhteisymmärtämykseen, rauhan aatteeseen. Puhetta johti lady Aberdeen, joka esitti erinomaisen, tosiasioista rikkaan selostuksen Kansainvälisen Naisliiton työstä tämän aatteen hyväksi. Sen probleemeihin syvennyttiin sitten useissa mitä kiintoisimmissa puheissa. Täälläkin rouva Marianne Hainisch riemuhuutojen kaikuessa astui puhujalavalle. Hän sanoi ajattelevansa niitä päiviä, jolloin Kansainvälinen Naisliitto Lontoossa 31 vuotta sitten päätti ryhtyä vaatimaan kansainvälisiä sovintotuomioita kansainvälisten eripuraisuuksien ratkaisemiseksi, ja toivotti näille nyt maailmassa niin paljon suuremmalla ponnella esiintyvälle pyrkimyksille mitä parhaita menestystä. Sen jälkeen kun amerikalainen nais-tohtori sekä puolalainen entinen kansanedustaja olivat puhuneet, sai puheenvuoron meilläkin tunnettu tohtori Gertrud Bäumer, Saksan sisäasiain ministeriön esittelijä-neuvos sekä valtiopäiväedustaja, joka huomautti siitä vastuunalaisuudesta, johon naiset nyt, omaten poliittisia oikeuksia, ovat joutuneet. Vastuu on niin suuri, että ei voikaan jättäytyä pinnalle näitten pyrkimysten suh-



teen, vaan on luotava kokonaan entisestä poikkeava, maailmaa käsittävä uusi henki, joka huokuu sovinnollisuutta eri kansoja kohtaan ja jota ei käsitetä vain järjellä, vaan jonka uudistava voima on sielun syvyyksiä myöten ellettävä.

Tällaisessa suuressa kongressissa, johon osallistuvat melkein kaikki maailman maat, eivät tietysti yksityiset maat ja kansat tule kovinkaan paljoa esille. Kuitenkin on minun mainittava, että kansainvälisissä komiteoissa Suomi usein oli huomion esineenä, koska Suomen naiset niin lyhyessä ajassa ovat saavuttaneet oikeudellisen aseman, joka monessa suhteessa edullisesti poikkeaa muualla vallitsevasta. Erikoisesti on mainittu meillä voimassa oleva laki avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista, samoin laki naisten kelpoisuudesta valtion virkaan, etenkin senjälkeen kuin siihen liittyvä sängen taantuva asetys muutettiin naisten toivomuksia enemmän vastaavaksi. Uusi avioliittolakimme on myöskin huomion esineenä niin kongresseissa kuin muuten ulkomaan lehdissä ja aikakauskirjoissa. Täten maamme usein tulee mainituksi esimerkkinä siitä, että naisten saavuttamat oikeudet vain tekevät kansakunnan elämän eheämmäksi.

\*                      \*

\*

Olen useita kertoja maininnut rouva Marianne Hainischin. Suomella on hänessä mitä vilpittömin ystävä. Tämä hänen mielenkiintonsa maattamme kohtaan on peräisin niiltä ajoilta, jolloin hän tutustui Aleksandra Gripenbergiin ja sitten tämän ollessa Wienissä usein näki hänet luonansa. Voi ymmärtää, että nuo molemmat älykkäät, asiastansa innostuneet henkilöt viettivät yhdessä kiintoisia keskusteluhetkiä.

Kun toukokuussa vuonna 1914 me suomalais-





Aleksandra Gripenberg ja Marianne Hainisch  
jälkimmäisen puutarhan vierustalla Wienissä  
1900 luvun alussa.

set muiden muassa palasimme Roo-  
man suuresta kansainvälisestä nais-  
kongressista, saimme vielä Wie-  
nissä olla mukana kolmipäiväisessä  
naiskokouksessa, jonka keski-  
pisteenä oli rouva Hainisch ja joka  
kiintoisuudessa veti edelliselle ver-  
toja. Se sydämellinen kohtelu, mikä

silloin tuli meidän suomalaisten naisten osaksi, on iäksi jäänyt mieleemme. Suuri oli sentähden iloni, kun rouva Hainisch tavatessani hänet tervetuliaisiltamassa, mitä ystävällisimmin kutsui minut käymään hänen kodissaan. Siellä sain sitten viettää puolituntisen, rikkaan ja roh-  
kaisevan. Vanhus, joka ihmeesti on säilyttänyt sielun-  
voimansa, viritti toisen keskusteluaiheen toisensa jäl-  
keen kuitenkin niin, että hänen sydäntänsä aina, mutta  
varsinkin sodan jälkeen lähellä ollut kysymys, rauhan-  
asia ja kansojen yhteisymmärrys, pari kertaa palautui.  
Hän kertoi myöskin Aleksandra Gripenbergistä ja hänen  
Wienissä olostaan mainiten, että on olemassa valokuva  
heistä molemmista. Katsahdin silloin ympärilleni ja sain  
siinä silmänräpäyksessä selville, että tuntemani valokuva  
onkin otettu juuri samasta pienestä puutarhasta, missä  
nyt istuttiin, että puutarhatuolitkin olivat samat. —  
Mieli lämpeni yhä enemmän ja kiitollisessa muistossa  
säilytän tämän käynnin Itävallan merkkinaisen, sen  
naisasiatoiminnan perustajan luona.